

Tolstoy Leo

Luonnosta ja elämästä

Лев Толстой

Luonnosta ja elämästä

«Public Domain»

Толстой Л. Н.

Luonnosta ja elämästä / Л. Н. Толстой — «Public Domain»,

© Толстой Л. Н.

© Public Domain

Содержание

Kaste ruohon lehdellä	5
Shat ja Don	6
Karhu kuormalla	7
Haukka ja jänis	8
Kotka	9
Miten sudet opettavat poikiaan	10
Leijona ja koira	11
Talonpojan kertomus siitä, minkä vuoksi hän rakasti vanhempata veljeänsä	12
Pietari ensimmäinen ja talonpoika	13
Raivostunut koira	14
Kaksi hevosta	15
Tasaa jaettu perintö	16
Hai	17
1000 kultarahaa	18
Vasikka jäällä	19
Kuningas ja haukka	20
Конец ознакомительного фрагмента.	21

Tolstoy Leo, graf

Luonnosta ja elämästä /

Satuja ja kertomuksia lapsille

Kaste ruohon lehdellä

Kun kirkkaana kesäamuna menet metsään, niin näet timantteja kedon heinikossa. Kaikki ne loistavat ja kimaltelevat monenvärisinä: keltasina, punasina ja sinisinä.

Kun menet likemmäksi ja tarkastat, niin näet että ne ovat erään ruohon kolmikulmaisiin lehtiin kokoutuneita kastepisaroita, jotka loistavat auringon valossa.

Tämän ruohon lehdet ovat alapuolelta karvasia ja pöyheitä, niinkuin sametti. Ja nuo pisarat voivat liikahdella edes takaisin lehdellä sen siitä kostumatta.

Jos varomattomasti taitat lehden, jonka päällä on tuollainen kaste, niin pisara vierähtää siitä pois kirkkaana pallona, etkä näekään kuinka se putoaa alas lehtiruotia myöten. Jos joskus otat ja taitat sellaisen lehden, nostat sen hiljaa huulillesi ja juot siitä kastepisaran, niin maistuu se paremmalta kuin mikään muu juoma.

Shat ja Don

Ukko Iivanalla oli kaksi poikaa, Shat ja Don. Shat oli vanhempi veli. ja sen vuoksi väkevämpi ja isompi, Don taas nuorempi ja siitä syystä pienempi ja heikompi.

Isä osoitti kummallekin heille tiensä ja käski heidän tottelemaan itseänsä.

Mutta Shat ei totellutkaan häntä eikä kulkenut hänen määräämäänsä tietä, vaan poikkesi siltä pois ja joutui häviölle.

Vaan Don sitä vastoin seurasi isänsä neuvoa ja meni sinne, minne hän oli käskenyt. Hän sai kulkea läpi koko Venäjän maan ja tuli kuuluisaksi.

Tulan kuvernementissa, Epifanian piirikunnassa on "Iivanan järvi" niminen kylä, ja samassa kylässä on järvi. Siitä juoksee eri haaroille kaksi puroa. Toinen niistä on niin kapea, että sen yli voi päästä astumalla. Sen nimi on Don. Toinen taas on leveä ja sillä on nimenä Shat.

Don juoksee suoraan ja kuta kauemmaksi se ehtiii, sitä laajemmaksi se tulee.

Shat taas kiertelee siellä täällä tehden mutkia. Don kulkee läpi koko Venäjän ja laskee Mustaan mereen. Siinä on paljon kaloja ja siinä kulkee pienempiä ja suurempia laivoja. Mutta Shat kulki mutkissa eikä päässyt Tulan kuvernementin ulkopuolelle, vaan laskee Upan jokeen.

Karhu kuormalla

Karhun kulettaja sattui kerran karhun kanssa kulkemaan kapakan ohi. Sen nähtyään sitoi hän karhun kiini porttiin, ja meni itse kapakkaan juomaan.

Heti sen perästä tuli muuan ajuri myöskin kapakan luo, pani kiini hevosensa ja meni sisään kapakkaan. Mutta ajurin kuormassa sattui olemaan vehnäleipiä. Karhun nenään tuli vehnäleivän haju kuormasta, se tempasi itsensä irti, meni kuorman luo, nousi rattaille ja rupesi penkomaan heiniä.

Hevoset vilkasivat taakseen ja läksivät laukkaamaan pois kapakan luota pitkin tietä. Karhu sieppasi käpäliinsä leipävirtaan tietämättä, mitä tehdä. Mutta hevoset laukkasivat yhä kovemmin, kuta kauemmaksi tultiin.

Karhu pitää siinä etukäpäliillään varrasta ja kääntelee päätään sivulta toiselle. Mutta hevoset vilkasevat aina vähän ajan perästä taaksensa ja juoksevat vieläkin kovemmin vuoren juurella menevää tietä ja vihdoinkin laukkaavat ne vuorelle...

Ohikulkevat eivät tahdo ennättää väistyä tieltä pois. Koko kolmivaljakko kiittää pölyn peittämänä eteenpäin ja rattailta on karhu, joka pitäen varrasta käpäliissään katselee vuoroon kummallekin sivulle. Karhu huomaa, että asiat ovat hullusti, hevoset saattavat tuottaa hänelle surman ja alkaa sen vuoksi kiljua. Hevoset kiihtyvät siitä vielä enemmän. Laukkaavat minkä kavioista lähtee ja viimein juoksevat kotiin maalle.

Kaikki tulevat akkunaan katsomaan, mikä siellä juoksee sillä tavalla. Hevoset tulevat kotitalonsa portille. Emäntä lähtee katsomaan, kuka siellä tuli. Siinä on heidän hevoset, mutta isäntää ei näykään mukana, hän mahtoi siis olla juovuksissa. Emäntä menee ulos pihalle, mutta näkeekin kummakseen, ettei rattailta laskeunutkaan isäntä, vaan karhu.

Ja silloin karhu hyppäsi niin kauvaksi, kuin voi, pois rattailta, ja juoksi suoraa päätä metsään.

Haukka ja jänis

Ilta alkoi pimetä. Haukat lentelivät metsissä rotkojen seutuvilla ja katselivat saalista.

Silloin juoksi aholle suuri jänis ja rupesi siinä puhdistamaan itseänsä.

Vanha haukka istui puun oksalla ja katseli jänistä, vaan poika haukka virkkoi: "mikset mene ottamaan kiini jänistä?"

Vanha haukka sanoi siihen: "minun voimani eivät siihen riitä, jänis on niin suuri: jos menet ja isket siihen kyntesi, niin se vie mukanaan metsään."

Poika haukka vastasi: "minä tartun jänikseen toisella jalallani ja toisella otan kiini puusta."

Ja niin läksi poika haukka jänistä kiini ottamaan, iski toisen jalkansa kynnet jäniksen selkään, niin syväälle, että ne kokonaan upposivat lihan sisään ja varustautui toisella jalallaan tarttumaan kiini puuhun.

Kun nyt jänis alkoi vetää haukkaa mukanaan, niin iski tämä toisen jalkansa kynnet puuhun kiini ja ajatteli: "etpäs nyt pääse kynsistäni."

Mutta silloin tempasikin jänis kovasti ja repäsi haukan kahtia. Toinen jalka jäi puuhun ja toinen jäniksen selkään.

Seuraavana vuonna sattui metsästäjä ampumaan saman jäniksen ja ihmetteli, kun näki, että haukan kynnet olivat kasvettuneet kiini jäniksen selkään.

Kotka

Kerran teki kotka pesänsä kauvaksi merestä, suuren maantien varteen, muni siihen ja sai poikia. Sattui sitten kerran väkeä olemaan työssä kotkan pesäpuun luona juuri kun tämä lensi pesälleen, suuri kala kynsissä.

Väki näki kalan, keräytyi puun ympärille ja alkoi huutaa ja viskellä kotkaa kivillä.

Kotka pudotti alas kalan, ihmiset ottivat sen ja menivät pois.

Sitten kotka istahti pesänsä laidalle. Silloin nostivat pojat päänsä ja rupesivat vikisemään: ne pyysivät ruokaa.

Kotka oli väsynyt eikä jaksanut enää uudestaan lentää merelle, vaan jäi pesäänsä, sulki poikansa siipiensä suojaan, hyväili niitä ja oikoi niiden sulkia, ikäänkuin pyytäen, että ne odottaisivat hiukan.

Mutta kuta enemmän hän niitä hyvitteli, sitä kovemmin pojat vikisivät.

Silloin kotka lensi pois niiden luota ja istui saman puun ylimmälle oksalle.

Mutta nyt pojat vinkuivat ja vikisivät vieläkin surkeammin.

Silloin äännähti itse kotkakin äkkiä kovasti, oikasi siipensä ja lensi merelle. Sieltä se palasi vasta myöhään illalla: lensi hiljaa ja alhaalla, liki maan pintaa ja taaskin oli sillä kynsissä iso kala.

Kun se pääsi likelle pesäänsä, niin katsahti se oliko nytkin ihmisiä likehtäällä, sulki sitten äkkiä siipensä ja istui pesänsä laidalle.

Pojat nostivat päänsä, avasivat suunsa, ja kotka repi kalan kappaleiksi ja syötti poikiansa.

Miten sudet opettavat poikiaan

Kulin kerran tietä pitkin ja kuulin takaani huutoa. Huutaja oli paimenpoika. Hän juoksi pitkin ketoa ja osoitti minulle jotakin.

Minä katsahdin sinne ja näin, että kaksi sutta juoksi aholla. Toinen oli emä ja toinen poika. Poikasudella oli selässä halki reväistynyt vasikka, jota se piti hampaillaan jalasta kiinni. Emäsusi juoksi takana.

Nähtyäni sudet läksin paimenen kanssa juoksemaan niiden perään ja me rupesimme huutamaan. Meidän huutomme kuultuaan juoksi paikalle miehiä kylästäkin, koiria mukana.

Emäsusi juoksi oitis poikasuden luo, niin pian kun huomasi koirat ja miehet, sekä sieppasi vasikan sen selästä, heitti sen omaan selkäänsä, ja nyt rupesivat molemmat sudet juoksemaan kiivaammin ja katosivat näkyvistä.

Silloin poika rupesi kertomaan, miten asian laita oikeastaan oli. Vuoren rotkosta juoksi äkkiä kedolle emäsusi, sieppasi mukaansa vasikan, repäsi sen kuoliaaksi ja vei mukanaan.

Sitä vastaan juoksi poikasusi ja tuli vasikan luo. Emä antoi silloin poikasudelle vasikan kannettavaksi, ja juoksi sitten itse hiljalleen vieressä.

Ainoastaan silloin, kun hätä rupesi tulemaan, antoi vanha susi nuorelle opetusta ja otti itse vasikan kannettavakseen.

Leijona ja koira

Kerran oli Lontoossa villieläinten näyttely ja sisäänpääsymaksun sai suorittaa joko rahassa tai tuomalla koiria ja kissoja villieläinten syötäväksi.

Muuan mies, joka halusi nähdä petoja, otti kadulta kiini pikku koiran ja toi sen näyttelyhuoneeseen. Hänet laskettiin katsomaan ja koira viskattiin leijonan häkkiin sen syötäväksi.

Silloin pani pikku koira häntänsä jalkojensa väliin ja kyyristihe häkin nurkkaan. Leijona meni sen luokse ja haisteli sitä. Koira heittäysi seljälleen, nosti käpälänsä ylös ja rupesi lieputtamaan häntäänsä.

Leijona kosketteli koiraa käpälällään ja käänteli sitä hiljalleen.

Pikku koira hypähti ylös ja asettui takakäpälilleen leijonan eteen. Leijona katseli koiraa kääntäen päätänsä sivulta toiselle koskematta siihen.

Kun näyttelyn omistaja viskasi leijonalle lihapalan syötäväksi, niin repäsi tämä siitä kappaleen ja antoi sen koiralle.

Kun sitten leijona illalla rupesi maata, niin heittäysi koira sen viereen ja pani päänsä sen käpälää vasten.

Siitä asti oli koira leijonan kanssa samassa häkissä. Leijona ei tehnyt sille pahaa, vaan söi ja joi, jopa joskus leikittelikin sen kanssa.

Tuli sitten kerran näyttelyyn muuan herra, joka tunsi koiran omakseen. Hän ilmoitti, että koira oli hänen ja vaati näyttelyn omistajan antamaan sen hänelle. Tämä suostuikin sen tekemään, mutta heti, kun koiraa ruvettiin kutsumaan häkin ovelle, jotta se olisi saatu sieltä poisotetuksi, niin nosti leijona harjansa ja rupesi kiljumaan.

Siten elivät leijona ja koira kokonaisen vuoden samassa häkissä.

Mutta vuoden kuluttua koira sairastui ja kuoli. Silloin herkesi leijona syömästä, nuuski ja nuoli lakkaamatta koiraa ja kosketteli sitä käpälällään.

Kun leijona huomasi, että koira oli kuollut, hyppäsi se ylös, nosti harjansa, alkoi huiskia hännällään kupeilleen, syöksyi häkin seiniä vastaan ja rupesi pureskelemaan häkin lattiaa ja rautaisia kaiteita.

Koko päivän se siten raivosi, hyppien ja kiljuen häkissään. Vihdoin se paneusi pitkälleen kuolleen pikku koiran viereen ja herkesi kiljumasta. Näyttelyn isäntä tahtoi viedä pois koiran raadon, mutta leijona ei laskenut ketään sen lähelle.

Isäntä luuli leijonan unhottavan surunsa, jos sille tuotaisiin kumppaniksi toinen koira ja pani häkkiin elävän koiran. Mutta leijona repäisi sen heti kappaleiksi. Sitte sulki se käpäliensä väliin kuolleen pikku koiran ja makasi siten viisi päivää.

Ja kuudentena päivänä kuoli jo leijonakin.

Talonpojan kertomus siitä, minkä vuoksi hän rakasti vanhempata veljeänsä

Minä rakastan veljeäni muutenkin, mutta erittäinkin sen vuoksi, että hän meni sotamieheksi minun edestäni.

Asian laita oli seuraava: oltiin arvan nostossa ja minullekin sattui arpa.

Viikko sitten olin mennyt naimisiin ja nyt piti lähteä sotamieheksi.

Minulla ei ollut lainkaan halua jättää nuorta vaimoani.

Äitinikin alkoi itkeä ja sanoi: "pitääkö nyt Pekan mennä, hänhän on vielä niin nuori." Mutta mikään ei auttanut ja minua ruvettiin valmistamaan lähtöön.

Vaimoni neuloi minulle paitoja, hankki rahoja ja huomenna oli jo mentävä kaupunkiin ilmoittautumaan sotapalvelukseen. Äiti parka oli kuolla surusta, niin hän itki, ja kun itsekin ajattelin, että minun oli nyt välttämättä lähteminen, niin kouristi sydäntäni ihan kuin kuolemaan mennessä.

Ruvettiin sitten syömään illallista, mutta ruoka ei maistunut kellekään. Vanhempi veljeni, Nikolai, loikoi uunin korvalla eikä puhunut mitään. Nuori vaimoni itki. Isäni istui allapäin ja suuttuneen näköisenä. Kun äitini toi pöydälle puuroa, niin ei kukaan siihen koskenut. Äiti kutsui Nikolaita uunin korvalta syömään. Hän laskeusi alas, risti silmänsä, istui pöytään ja virkkoi: "älä ole pahoillasi äiti, minä menen Pekan edestä sotamieheksi, olenhan häntä vanhempi. Enhän minä joudu siellä hukkaan. Palvelen aikani ja palaan kotiin. Ja sinä, Pekka, hoida sinä isää ja äitiä minun poissa ollessani ja kohteile hyvin vaimoani."

Minä tulin iloiseksi sen kuultuani, äitikään ei enää näyttänyt olevan pahoillaan ja nyt ruvettiin toimittamaan Nikolaita matkalle.

Mutta kun minä aamulla heräsin ja aloin miettiä sitä, että veljeni lähtee edestäni, niin tuli mieleni pahaksi. Minä sanoin: "älä huoli lähteä, Nikolai, minunhan se on vuoroni ja minä menen." Mutta hän oli vaiti ja teki vaan lähtöä. Ja niin lähdimme me molemmat kaupunkiin ruvetaksemme sotapalvelukseen. Hän tahtoi jäädä ja minä tahdoin jäädä. Me olimme molemmat reippaita poikia. Meitä ei oltu vielä tarkastettu. Me seisoimme ja odotimme. Silloin katsahti äkkiä vanhempi veljeni minuun, naurahti ystävällisesti ja sanoi: "kohta tulee meidän vuoromme, mutta mene sinä, Pekka, nyt vaan kotiin, minä jään tänne. Elkkää ikävöikö minua, minä rupean sotamieheksi omasta halustani." Minulta purskahti itku, mutta minä läksin kuitenkin.

Kun nyt muistelen veljeäni, niin tuntuu siltä, kuin voisin antaa koko elämäni hänen tähtensä.

Pietari ensimmäinen ja talonpoika

Keisari Pietari tapasi kerran eksyksissä ollessaan metsässä talonpojan.

Talonpoika oli halkoja hakkaamassa.

Keisari sanoi hänelle: "Jumala sinua auttakoon talonpoika!"

Talonpoika virkkoi puolestaan vastineeksi: "minä tarvitsen todellakin Jumalan apua."

Keisari kysyi: "onko sinulla suuri perhe?"

– Minulla on perhettä kaksi poikaa ja kaksi tyttärtä.

– No eipä ole sitten perheesi vallan suuri. Minne sinä panet rahasi?

– Minä pidän rahojani kolmessa osassa: yhdellä osalla maksan velkaa, toisen osan annan velaksi ja kolmannen heitän veteen.

Keisari mietti, vaan ei ymmärtänyt, mitä se merkitsi, että ukko maksoi yhdellä osalla rahojaan velkaa, toista piti lainassa ja kolmannen heitti veteen.

Mutta ukko virkkoi: "minä maksan silloin velkaani, kun hoidan isääni ja äitiäni; velaksi taas annan poikiani kasvattaessani; veteen heitän kun elätän tyttäriäni."

Keisari sanoi: "sinä olet ukkoseni järkevä mies. Mutta olepas nyt niin hyvä, että saatat minut täältä metsästä ihmisten ilmoille, sillä minä en löydä tietä."

Ukko vastasi: "kyllä sinä löydät itsekkin tien: mene ensin suoraan eteenpäin, käänny sitten oikealle, sitten vasemmalle, sitten taas oikealle."

Keisari sanoi: "hiisi sinun jaarituksiasi ymmärtää, lähde vaan saattamaan minua."

– Eipä minuakaan ole koskaan kukaan herrasmies saattanut ja meille talonpojille on aika kallista.

– No, jos on kallista, niin kyllä minä maksan.

– Jassoo, vai maksat, no mennään sitten.

He istuivat rattaille ja läksivät ajamaan.

Keisari rupesi tiellä kyselemään talonpojalta: "olitko sinä, ukkoseni, nyt kuinka kaukana metsässä?"

– Kylläpä olin aika matkan päässä.

– Oletkos nähnyt keisaria?

– Keisaria en ole nähnyt, vaan kylläpä sietäisi mennä katsomaan.

– No, kun nyt pääsemme tästä aukealle kedolle, niin saat nähdä keisarin.

– Mutta kuinkas minä hänet tunnen?

– Kaikki heittävät lakin päästään, keisari yksin jää lakki päähän.

He tulivat siten kedolle. Kansa heitti heti keisarin nähtyään hatun pois. Talonpoika rupesi nyt katselemaan, missä keisari olisi, mutta ei nähnyt sellaista missään.

Hän kysyi: "missä on keisari?"

Keisari Pietari virkkoi: "katsopas, ainoastaan me molemmat olemme tässä lakki päässä: tottapa siis jommankumman meistä täytyy olla keisarin."

Raivostunut koira

Eräs herra osti kaupungista koiran pennun ja toi sen turkkinsa hihassa kotiinsa maalle. Hänen rouvansa piti myöskin koiran pennusta ja antoi sen olla sisällä kammarissa. Pentu kasvoi; sille annettiin nimeksi Ystävä.

Se rupesi kulkemaan isäntänsä mukana metsällä, vartioitsi kartanoa ja leikkitteli lasten kanssa.

Kerran juoksi sitten muuan koira puutarhaan. Se kulki suoraan pitkin puutarhan käytäviä, häntä alas painuneena, sen suu oli auki ja siitä juoksi vaahtoa. Lapset olivat silloin puutarhassa.

Isäntä sattui näkemään tämän koiran ja huusi: "Lapset, tulkaa pian kotiin! Siellä on raivostunut koira."

Lapset kuulivat, että isänsä kutsui heitä, vaan eivät huomanneet koiraa ja juoksivat suoraan sitä vastaan. Raivossa oleva koira oli juuri saada purra yhtä lapsista, kun Ystävä sen huomattuaan hyökkäsi sen kimppuun ja rupesi sen kanssa tappelemaan.

Lapset ennättivät sillä välin juosta pois; mutta kun Ystävä palasi huoneeseen, vinkui se ja sen kaulasta vuoti verta.

Kymmenen päivän kuluttua tuli Ystävä hyvin nuloksi, ei juonut eikä syönyt ja yritti jo kerran puremaan muuanta pentua. Kun se huomattiin, sulettiin Ystävä tyhjään huoneeseen.

Mutta lapset, jotka eivät ymmärtäneet, miksi Ystävä oli sinne suljettu, hiipivät sitä katsomaan.

He avasivat oven ja rupesivat kutsumaan koiraa. Ystävä juoksi ulos niin kiivaasti, että oli vähällä kaataa lapset mennessään. Sitten juoksi se puutarhaan ja rupesi maata pensaan juurelle. Kun lasten äiti näki Ystävän siellä, kutsui hän sitä luokseen, mutta Ystävä ei totellutkaan enää häntä, ei huiskuttanut häntäänänsä hänelle eikä katsonut häneen päinkään. Sen silmät olivat raukeat ja suusta tuli vaahtoa. Rouva kutsui silloin miestänsä ja sanoi hänelle:

"Tule pian, joku on laskenut Ystävän ulos, se on ihan raivostunut. Tee Jumalan tähden sille jotakin!"

Isäntä toi pyssyn, meni Ystävän luo ja tähtäsi sitä, mutta hänen kätensä vapisi, kun hän ampui. Ja kuula ei sattunutkaan päähän, vaan takapuolelle ruumista.

Koira rupesi vinkumaan ja kyyristi maahan. Isäntä meni likemmäksi sitä, katsomaan, miten sen oli käynyt. Ystävän koko takapuoli oli veressä ja molemmat takajalat ruhjoutuneet. Ystävä mateli isäntänsä luo ja rupesi nuoleksimaan hänen jalkaansa. Isäntää vapisutti, hänelle tuli vedet silmiin ja hän juoksi sisälle.

Sitten kutsuttiin muuan metsästäjä, ja tämä ampui pyssyllään kuoliaaksi koiran ja vei sen pois.

Kaksi hevosta

Kaksi hevosta vetivät kahta kuormaa. Edellä kulkeva hevonen veti hyvin, vaan takana oleva pysähtyi usein. Sen vuoksi ruvettiin edellä käyvälle hevoselle lisäämään kuormaa takimaisen kuormasta. Kun kaikki oli siirretty takimaisen kuormasta etumaisen kuormaan, astuskeli takimainen hiljalleen ja sanoi etumaiselle:

– Kiusaa sinä vaan itseäsi ja hikoile. Kuta enemmän koetat vetää, sitä enemmän sinua vaivataan.

Mutta kun sitten saavuttiin majataloon, sanoi isäntä:

– Mitäpä varten ruokkisinkaan kahta hevosta, kun yhdellä vaan voin vedättää kuormaa. Parempihan se on että annan yhdelle ruokaa mielin määrin, vaan tapan pois toisen: saanhan siitä edes nahkan.

Ja hän tekikin, niinkuin sanoi.

Tasaa jaettu perintö

Eräällä kauppiaalla oli kaksi poikaa. Vanhempi oli isän lempipoika, ja isä halusi antaa hänelle kaiken omaisuutensa. Äiti sääli nuorempata poikaa ja pyysi miestänsä olemaan edes ilmoittamatta heille päätöstään. Hän näet tahtoi jollakin tavalla saattaa perinnön tasan jaetuksi molempien poikiensa välillä. Kauppias täyttikin hänen pyyntönsä eikä puhunut pojilleen mitään siitä, miten aikoi jakaa perintönsä heidän kesken.

Kerran istui sitten äiti akkunalla luona ja itki. Silloin sattui muuan matkustaja tulemaan akkunalle ja kysyi, mitä hän itki?

Äiti vastasi: "kuinka en itkisi; minusta ovat molemmat poikani saman arvoiset, mutta isä tahtoo antaa kaikki toiselle pojalle eikä toiselle mitään. Minä pyysin miestäni olemaan ilmoittamatta päätöstään pojille, kunnes voisin keksiä keinon, miten saisin autetuksi nuoremman asiata. Mutta minulla ei ole itselläni rahaa, enkä tiedä miten päästä siitä huolesta."

Matkamies virkkoi: "sinun on helppo päästä surustasi; mene ja ilmoita pojillesi, että vanhempi on saava kaiken teidän rikkautenne, mutta nuorempi ei mitään; ja he saavat molemmat yhtä paljon."

Äiti teki niinkuin matkustaja oli neuvonut.

Kun nuorempi poika sai kuulla, ettei hän tule saamaan mitään, läksi hän vieraille maille ja saavutti siellä taitavuutta monissa töissä ja paljon oppia, vaan vanhempi oli isänsä luona kotona eikä oppinut mihinkään työhön, sen vuoksi että tiesi tulevansa rikkaaksi.

Kun sitten isä kuoli, niin ei vanhempi poika osannut tehdä mitään ja hävitti kaiken omaisuutensa, mutta nuorempi oppi ansaitsemaan vieraalla maalla ja tuli rikkaaksi.

Hai

Meidän laivamme oli ankkurissa Afrikan rannalla. Oli kaunis päivä; mereltä henkäili viileä tuuli, mutta iltapuolella muuttui ilma: se tuli ihan polttavaksi ja Saharan erämaasta puhalsi niin kuumaa ilmaa kuin olisi se tullut ihan palavasta uunista.

Kapteeni tuli kannelle ennen auringon laskua ja huusi: "uimaan pojat!" Minuutin kuluessa olivat merimiehet jo ehtineet hypätä veteen, laskea alas yhden purjeen, sitoa sen kiini ja laittaa siitä itselleen uimasuojuksen.

Meillä oli laivalla mukana kaksi poikaa. He hyppäsivät ihan ensimmäisinä veteen, mutta heistä tuntui kovin ahtaalta uida purjeen päällä ja he päättivät sen vuoksi uida kilvan aavalla merellä.

Molemmat pulikoivat, kuin sisiliskot vedessä ja koettivat kumpikin kaikista voimistaan ehtiä siihen paikkaan, missä ankkurin poiju kellui meressä ankkurin kohdalla.

Toinen pojista oli aluksi voiton puolella, vaan sitten rupesi jäämään jälemmäksi. Pojan isä, vanha tykkijunkkari, joka oli kannella, oli iloissaan nähdessään, miten reipas poika hänellä oli. Kun poika alkoi jäädä jälemmäksi, huusi isänsä hänelle: "elä anna perään! Ponnista kovemmin!"

Yhtäkkiä kuului kannella huuto: "hai" ja me näimme kaikki meripeden selän vedessä vilkkavan. Hai ui suoraan poikia kohti.

– "Takasin! takasin! kääntykää pois pian, hai tulee!" huusi tykkijunkkari. Mutta pojat eivät kuulleet hänen sanojansa, vaan uivat yhä kauemmaksi, nauroivat ja huusivat vielä iloisemmin ja kovemmin kuin ennen.

Tykkijunkkarin kasvot kävivät kalpeiksi kuin palttina ja hän katseli aivan liikkumatta poikia.

Merimiehet työnsivät alas veneen, hyppäsivät siihen ja soutivat, minkä jaksoivat poikien luokse päin; mutta he olivat vielä kaukana heistä, silloin kun hai oli jo ehtinyt kahdenkymmenen askeleen päähän.

Pojat eivät aluksi kuulleet, että heille huudettiin eikä huomanneet haita; mutta sitten sattui yksi heistä vilkasemaan taaksensa, ja me kuulumme kaikki sydäntä särkevän parahduksen, ja pojat rupesivat uimaan eri haaroille.

Tämä parahdus ikäänkuin herätti tykkijunkkarin huumauksestaan. Hän hypähti paikaltaan ja juoksi tykkien luo. Hän käänsi yhden niistä poikia kohden, kumarttihe sen yli, tähtäsi ja sieppasi käteensä sytyttimen.

Me kaikki, jotka olimme laivassa, olimme pyörtyä kauhistuksesta ja odotimme jännitettyinä, mitä oli tapahtuva.

Kuului pamaus, ja me näimme tykkijunkkarin kaatuvan tykin viereen ja peittävän kasvonsa käsillensä. Me emme nähneet vielä, miten pojan ja hain oli käynyt, sillä savu esti hetken aikaa näkemästä.

Mutta kun savu hälveni veden päältä, niin alkoi joka puolelta kuulua hiljaista nurinata, sitten se tuli yhä kuuluvammaksi, mutta lopuksi kuului joka puolella kova ilohuuto.

Vanha tykkijunkkari avasi silmänsä, nousi ylös ja katsahti merelle päin.

Aaltojen päällä kellui hain keltanen vatsa. Muutamassa minuutissa oli vene ehtinyt poikien luo ja toi heidät laivaan.

1000 kultarahaa

Muuan rikas henkilö tahtoi antaa tuhat kultarahaa köyhille, vaan ei tiennyt oikein, millaisille köyhille antaisi ne.

Hän meni papin luo ja sanoi: "minä haluan antaa tuhat kultarahaa köyhille, vaan en tiedä kelle antaisin. Ottakaa nämä rahat ja antakaa kelle tahdotte!"

Pappi vastasi: "rahoja on paljon, minäkään en tiedä, kelle ne antaisin: kenties antaisin toisille liian paljon ja toisille liian vähän. Olkaa hyvä ja sanokaa millaisille köyhille minun on ne jaettava ja minkä verran kullekin."

Rikas sanoi: "jolllette te tiedä, kelle annatte rahat, niin tietäähän sen Jumala: antakaa ne sille, joka ensiksi tulee luoksenne."

Samassa pitäjässä asui muuan köyhä mies. Hänellä oli paljon lapsia ja itse oli hän taudissa eikä kyennyt työhön.

Kerran luki köyhä mies psalttaria ja tapasi siellä sanat: minä olin nuori, mutta nyt olen tullut vanhaksi, enkä nähnyt rehellistä hyljättynä ja hänen lapsiaan leipää kerjäämässä.

Köyhä ajatteli: "mutta minut on Jumala hyljännyt, vaikken ole tehnyt mitään pahaa. Mitähän, jos menen papin luo ja kysyn, mitä varten raamatussa löytyy valeita."

Hän meni papin luokse.

Pappi sanoi heti hänet nähtyään: "tämä köyhä mies tuli ensimmäisenä luokseni", ja antoi hänelle kaikki nuo rikkaan tuomat tuhannen kultarahaa.

Vasikka jäällä

Vasikka hyppeli navetassa ja opetteli tekemään mutkia ja käänteitä. Kun talvi tuli, laskettiin se aika lehmäin kanssa jäällä olevalle avennolle juomaan. Kaikki lehmät menivät varovasti purtilon luo, vaan vasikka hyppeli sinne tänne, huiskutti häntäänsä ilmassa, laski alas korvansa ja rupesi kiertelemään pitkin jäätä. Vaan jo ensimmäistä kierrosta tehdessään liukahti sen jalka ja se kaatui päänsä purtiloon.

Se rupesi ammomaan:

"Voi minua raukkaa! Vaikka hyppelin polviani myöten oljissa, niin en kaatunut, vaan nyt liukahdin tässä sileällä jäällä."

Muuan vanha lehmä sanoi silloin:

"Jollet olisi ollut vasikka, niin olisit varmaankin tiennyt, että missä on helppo hypähdellä, siellä on vaikea pystyssä pysyä."

Lehmä ja vuohi.

Muutamalla vaimolla oli lehmä ja vuohi. Ne kävivät yhdessä laitumella.

Lehmä käänteliä aina, kun sitä lypsettiin. Silloin toi eukko kerran leipää ja suolaa, joita hän antoi lehmälle ja puheli sille hyvittellen sitä: "niin, piikaseni, kas tässä saat nyt; tuonpa vielä enemmänkin, mutta seiso nyt vaan yhdessä kohden!"

Seuraavana iltana tuli vuohi kotiin ennenkun lehmä, asettui eukon eteen ja pani jalkansa harralleen. Eukko löi silloin sitä pyyheliinalla, vaan vuohi pysyi paikallaan eikä liikkunut. Se muisti näet, että eukko oli luvannut lehmälle leipää, jos se seisoisi hiljaa ja yhdessä kohden. Kun eukko huomasi, ettei vuohi välittänyt mistään, sieppasi hän kepin ja löi sillä sitä.

Heti kun vuohi oli mennyt pois, alkoi eukko taas hyvittää lehmää antamalla sille suolaa ja leipää ja puheli sille yhtä ystävällisesti, kuin ennenkin.

"Ihmiset eivät ole rehellisiä!" ajatteli vuohi. "Minä koetin olla paremmin, kuin lehmä yhdessä kohden enkä saanut muuta palkakseni, kuin selkäsaunan."

Sitten väistäysi se syrjään, hyppäsi ja survasi maitokiulun kumoon, niin että kaikki maito juoksi siitä maahan ja töyttäsi vielä eukkoakin sarvellaan.

Kuningas ja haukka

Muuan kuningas laski kerran metsälle mennessään jänistä kiini ottamaan haukan, josta hän piti enemmän kuin muista haukoistansa, ja läksi itse ratsain ajamaan.

Haukka saikin kiini jäniksen. Kuningas otti siltä pois jäniksen ja meni etsimään vettä juodakseen. Hän löysi sitä kallion rinteeltä. Mutta sitä oli niin vähän, että sitä tuli ainoastaan tippumalla. Kuningas haki satulastaan maljan ja asetti sen niin, että vesi tippui siihen. Vettä nihui kalliosta ainoastaan tipoittain, ja kun malja tuli täyteen, niin nosti kuningas sen suunsa eteen ja yritti juoda. Yhtäkkiä hypähti haukka hänen kädelleen, löi siivillään ja sai veden läikkymään maljasta.

Kuningas antoi taas veden tippua maljaan ja odotti niin kauvan, että malja täyttyi ihan reunojaan myöten. Mutta kun hän uudestaan yritti nostamaan maljaa suunsa eteen, löi haukka taas siivillään sen kumoon, niin että kaikki vesi meni maahan.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.